

1991 - 1992 m.m.

LIETUVA KVICĖIA SAVO VAIKUS

Vilniaus vidurinė mokykla "Lietuvių namai" kviečia mokytis lietuvių kilmės vaikus, gyvenančius ne Lietuvoje. I-IX klases priimami 7-17 metų moksleiviai, norintys mokytis lietuvių kalba, pateikę pareiškimą (tėvų, globėjų), gimimo liudijimą, išcito mokslo ir sveikatos pažymėjimus.

Dokumentai priimami nuo birželio 1 iki rugpjūčio 15 d. Mokslo metų pradžia rugsėjo 2 d. Mokymas, gyvenimas bendrabutyje ir maitinimas nemokami.

Baigusiems dvylika klasių, išduodamas brandos atestatas, devynias klases - devynmečio mokslo pažymėjimas.

Priimami ir nemokantys lietuvių kalbos.

Nuo 1991-1992 mokslo metų atidaroma XIII klasė, skirta svetur gyvenančiai lietuvių kilmės jaunuomenei, tais metais įgijusiai išsilavinimą ne Lietuvoje ir geidžiančiai pažinti lietuvių tautos kultūrą, istoriją, nacionalines tradicijas, papročius, išmokti lietuvių kalbą.

Norintįji mokytis pateikia pareiškimą, asmens dokumentą, išcito mokslo ir sveikatos pažymėjimus.

Išsamesnę informaciją teikia mokykla.

Adresas: 232030, Vilnius, Dzūkų 43, tel. 69-51-73, 69-54-73.

Direktorius

Mokslo metų pradžia

Rugsėjo 1-oja duris vėl atvėrė vidurinė mokykla „Lietuvių namai“. Ji tebėra vienintelė lietuviška, vidurinė mokykla Lietuvoje, kurioje moki ir gyvena 110 vaikų iš užsienio.

Šio mėn. 1 d. mokykla šventė savo pirmąjį gimtadienį. Šią progą x kl. mokinė Renata Suboč rašinyje „Mano mokyklai jau vieneri metai“ pasakoja: „Praeitais mokslo metais aš iš Vorkutos atvykau į savo tėvų žemę Lietuvą. Norėjau gerai išmokti savo gimtąją kalbą, susipažinti su lietuvių kultūra...“

Šiandien mano mokyklai jau vieneri metai. Šventė pirmojo gimtadienio i. aktyvūs susirinko visi: mokiniai, mokytojai, auklėtojai, svečiai. Mano draugai buvo pasipuošę tautiniais rūbais. Scenoje šalia Trispalvės buvo ir mūsų mokyklos vėliava, kuria mes patys pasisiuvome ir išsisiuvinėjome. Su švente mus sveikino mokyklos direktorius A. Ludys, svečiai, skaitytojai deklamavo eiles apie Tėvynę, gimtąją kalbą, Mokytoją... Šio to visi, ejomė į bažnyčia, kur buvo pašventinta mokyklos vėliava. Kai su- grizome į mokyklą, kieme grojo orkestras. Prie mokyklos yra alyvas, kuriame išskobti žodžiai „Lietuvių namai“. Prie jo yra koplytstulpis. Mūsų kunigas Kazimieras, pašventino mokyklą ir koplytstulpį, palinkėjo sėkmės moksle. Paskui visi klausėmės valstybinio choro „Vilnius“ koncerto. Šventė labai patiko. Aš labai laiminga, kad mokausi šioje mokykloje.“

Istorijos apie namus

Mokykla lietuvių vaikams, gyvenantiems svetur

Maža internato mergaitė bėgo į valgyklą, kumštelėje sugniaužusi rublį. Tėvai jį duodavo savaitei - tais laikais šių pinigų užtekdavo kasdien nusipirkti bandelei su cinamonu. Mergaitė apie šią skanėstą svajodavo nuo pat sekmadienio.

... Čia priėjo vyresnis vaikėžas, išplėję pinigą mergaitėi iš rankos ir pasivaip-

m.) mokyklą kaip tik paliko būsimieji karininkai (prieš penkerius metus internate buvo įkurta karininkų mokykla, kur iš penkiolikmečių vyrų bandė padaryti šlovingosios armijos vadus). Atvažiavęs direktorius Alfonsas Rudys, dirbęs čia ir anksčiau, rado tikrus griuvelius.

A. Rudys: "Papasakoti to neįmanoma. Reikėjo pamatyti. Kaip tik prieš at-

Antrasis rugsėjis mokykloje.

mas nuėjo...

Į mokyklos atidarymo iškilmes atėjo aplinkinių gatvių girtuokliai. Buvo ir gražu - prie stilizuoto kopyltstulpo susirinko mokiniai ir jų tėvai, atvažiavęs prelatas Gutauskas ir klebonas Kazieras Meilus pašventino mokyklos vėlavą. Grojo Aklųjų draugijos orkestras, alėje koncertavo prof. Jozėno choras.

Mintis įkurti Lietuvių namus - mokyklą lietuvių vaikams, gyvenantiems už tuvos ribų - kilo buvusio Vilniaus internato mokytojoms. Tuo metu (1990

duodant mokyklą armijai, buvau padaręs remontą: bendrabučio kambariuose padarėme pertvaras, kad vaikai galėtų gyventi ne dideliu būriu, o po kelis, pasta-tėme gražias sienines spintas. O čia einu prieš kelis metus pro mokyklą - kažką jie griaua. Pasirodo, jau ardė pertvaras kambariuose. Nebeliko nei spintų, nei gerų medinių lovų, kurias buvome gavę. Armijai juk reikia "kazarmų", ir vaikus auklėjo kaip kareivius."

Dėl užsitęsusio remonto pamokos Lietuvių namuose prasidėjo 1990 metų spalio mėnesį. Užtai mokyklos pažinti neįmanoma - minkšti baldai fojė, kera-

mikų darbai, mokinių piešinių paroda. Visur nepaprasta tvarka. Antri metai nereikia remonto, - sako direktorius.

Vaikai susirinko iš tolimiausių buvusios Sovietų Sąjungos rajonų - daugiausiai iš Sibiro. Užpėnai mokykloje buvo apie septyniasdešimt, dabar - jau 110 mokinių.

A. Rudys: "Visus atvažiavusius skirstau į dvi grupes. Vieni vaikai - tremtinių vaikaičiai. Ir ne tik Stalino išvežtųjų. Štai mūsų mokinio Boriso Lelevasvilio senoli ištrėmė po 1863 metų įvykių. Į Lietuvą jam paskui sugrįžti nelcrido - žmogus apsigyveno Baku. Iš ten vėl ištrėmė jau prie Stalino..."

Yra ir vadinamųjų "meilės tremtinių" (direktoriaus juokiasi). Išimylėjo kokia lietuvaitė kitatautį ir išvažiavo į "komjaunuoliškas statybas", arba lietuvis kareivukas susirado kur žmoną... Bet tokių vaikų turime nedaug."

Panaši mokykla - Vasario šešioliktosios gimnazija - veikia Vokietijoje. Iš pradžių su lietuvių namais jie tarsi ir nenorėjo bendrauti, bijojo, kad nebūtų konkurencijos: sakytą, kad gimnazija turėtų išnykti, kai Lietuvoje bus atkurta nepriklausomybė. Gimnazijos direktorius A. Smitas į Lietuvą atvažiavo pernai, kaip tik baisiausiu metu - rugpjūčio devynioliktąją. Tada abu direktoriai ir sutarė, kad mokyklos reikalingos: viena - Rytams, kita - Vakarams. Arba nenumatytų įvykių atveju...

Čia atvažiuoja išmokyti lietuvių kalbos, susipažinti su kultūra, tradicijomis. Nes susirenka vaikai, paveikti kitų šalių papročiu.

O mokykla - tokia kaip visos. Mokomasi nuo pirmos iki dvyliktos klasės, nors kartais ir devintokai, ir vyresni ima pirmaklasių vadovėlius - mokyti lietuviškai.

Vieni vaikai atvažiuoja jau pramokę gimtosios kalbos, kiti - nežinodami nė

širdi mokyklos atmosfera, geranoriški mokytojai, truputį idealizuotai mokinantys - apie Lietuvą. Mokytojų gerumas, nes, kaip direktorius sakė: "vaikams reikia atiduoti širdį". Jie ir atiduoda, dirba kiek reikia, o ne pagal laikrodį. Todėl ir atrodo, kad į šią mokyklą susirinko patys gabiausi vaikai. Atskirame kabinete - parodų salėje, kaip pavadino direktorius, - išdėlioti mokinių darbai: paveikslai, mežginiai, medžio drožiniai. Viskas taip dailu, skoningai padaryta - drąsiai galėtų varžytis su Konarskio vaikų dailės mokyklos absolventų kuriniais. O direktorius šypsosi ir sako - atskirkit, iš kokių kraštų atvažiavo darbelių autoriai. Ir tada pamatai - čia rytietiški motyvai, čia šiaurės tautelių meno fragmentai, o tas darbas - jau beveik lietuviškas.

Mokykloje netrūksta renginių: žiūrėta daug teatro spektaklių, važiuojama į ekskursijas, linksminamasi pačioje mokykloje. Per didesnes šventes ir mokiniai, ir mokytojai eina į bažnyčią (nors kiekvienas gali laisvai pasirinkti, kokią religiją išpažinti). Kartais atvažiuoja klebonas K. Meilus. Per jį ir visai juokinga istorija atsitiko - atvažiavo "Volga" jaunais kostiumuotas vyriškis, mokytojų kambaryje visiems ranką paspaudė, kalbėjo, juokauja. Jaunutės mokytojos sujudo, net flirtuoti bandė (naujas mokytojas atvažiavo!), o čia direktorius ir pristato: "Kunigas..."

Tai gi, mokykloje nutinka ir juokingų, ir graudžių istorijų. Lietuvių namai - stoties rajone, o jis garsėja toli gražu ne gera šlove. Mokiniais nepatartina suteimus išeiti už vartų. Prie mokyklos pastatė kopyltstulpį, jau tą patį vakarą direktoriui skambino į namus: ką daryti - vietiniai paaugliai į jį kariaisi?

Lietuvių namuose teka įprastas gyvenimas. Vaikai skuba į pamokas, bėga į valgyklą. Pirmoji papasakota istorija apie mažą mergaitę tikrai nepasikartos. Ir ne todėl, kad ji buvo taip seniai - apie šešiasdešimtuosius, o rublis nuvertėjo ir

Svečiuose Kalėdų senelis

žodžio. Pradinukų mokytoja pasakojo linksmai liūdną atsitikimą - atvežė tėvai pirmokėlių, mokantį tik baltarusiškai. Jis mokytojai vieną žodį sako, ji - kitaip supranta. (O dabar vaikiukas rusiškai šneka, baltarusių kalbą pamiršti baigia.) Apskritai, kaip sako direktorius ir mokytojai, - vaikai pramoksta lietuviškai, per pamokas tik taip ir bendrauja, o nuskamba skambutis - pasipila rusiški žodžiai.

Tai kas gi traukia juos čia - į Lietuvių namus? Juk daugelis to lietuviško kraujo visai nedaug beturi. Greičiausiai - nuo-

už jį vargu ar nusipirktum vieną bandelę. Tiesiog dabar buvusiamе internate - o dabar lietuvių namuose - gyvena kitokie vaikai. Truputį idealizuotos Lietuvos mokinukai.

Lietuvių namų adresas:
Vilnius, Dzūkų 43 (tel. 695173)

Mūsų svečiai

R. Dichavičius

J. Reilly

Gutauskas

G. Urbonaitė

P. Tupikas

M. L. Shepherd ir

N. Walker

J. ir E. Sinkiai

A. A. Miciūdas

Svedijos mokytojų delegacija

A. Apynys

J. Gečas

R. Kucienė

Obelių pensionato vaikai ir
mokytojai

• dailininkas ir fotografas

• Australijos lietuvių bendruomenės
narys

• preslėtas

• aktorė

• Lietuvos Respublikos AT
deputatas

• Texas valstijos Richardson
miesto mokyklų mokytojos

• Amerikos lietuviai

• Argentinos lietuvių bendruomenės
pirmipinkas

• Svedijos mokytojų delegacija

• Vilniaus universiteto matema-
tikos fakulteto prodekanas

• Krašto apsaugos ministro
pavaduotojas

• Amerikos lietuvių bendruomenės
švietimo komisijos pirmininkė

Luciu vakara

*Laisvalaikis sporto...
sajeje*

Nepriklausomybės šventė

Vasario 16-osios šventės minėjimas buvo įspūdingas. Skaitovai poetų posmais priminė sunkų Lietuvos kelią į Laisvę, kuri visada reikalauja aukų. Dainininkai dainavo dainas apie Tėvynę, kuriu išmokė muzikos mokytojas V. Žeimys. Visi nuosirdžiai plojo tautinių šokių šokėjams (vadovė Z. Dvilevičiūtė).

Kovo 11-oji, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena, mokykloje lankėsi LPAJ deputatas P. Tupikas. Jis papasakojo apie darbą Parlamente, apie tai, kaip deputatai stengiasi padaryti viską, ką buvo įpareigojusi tauta. Deputatas atsakė į mokytojų ir mokinių klausimus. Visi padainavome „Lietuva brangi“.

Susitikimo pabaigoje mums šoko ir dainavo VII Etnografinis ansamblis „Ratilio“.

Susitikimas su
 Hiitenfeldo
 Vasario 16-osios
 gimnazijos
 moksleiviais ir
 pedagogais

Balandžio mėn. visa savaitė svečiavosi grupė
 mokinių ir mokytojų iš Vasario 16-osios gimnazijos.
 Jie domėjosi mūsų mokyklos darbu, lankėsi pamokose.
 Kartu vaikščiojome po Vilnių, parodėme vietas, susijū-
 sias su tragiskais sausio 13-osios įvykiais, vykdome
 į Anykščius, Kauną, Trakus, Medininkus.
 Anykščių, G. Biliūno vidurinės mokyklos mokiniai
 pakvietė mūsų svečius į tautinę vakaronę.

Šimtadienis

Likus šimtui dienai iki vidurinės mokyklos baigiamųjų egzaminų, dvyliktokai tą dieną linksmiai šventė su mokytojais, auklėtojais ir savo draugais. Vienuoliktokai papuosė dvyliktokų klase žolynu puyme. Vakare visi susirinko į aktų salę. Abiturientai perskaitė testamentą, perdavė klasės raktą vienuoliktokams, įteikė suvenyrus mokytojams. Kaip jau įprasta tokioje šventėje, abiturientai mokė, kritikavo vienuoliktokus, o tie „per danti“ traukė 12-okus. Daug juoko buvo, kai 12-okai ėmė „egzaminuoti“ mokytojus. Į šventę atvyko LAD Etnografinis ansamblis.

Ura tik viena
tikra vertybė -
tai žmogaus ryšys
su žmogumi

Vilnius,
1992.02.28

Abiturientai

Abiturientus jis paspeikino skambia daina, smagiū šokiai. Vakaro pabaigoje 11-okai abiturientams įteikė savo darbo dovanėles. Šo to visi vaišinosi, linksminosi.

Paskutinis skambutis

Din, din, din...
Dar pasiklausyk!
Paskutinį sykį...
Ar tai Tu, varpelī,
Ar tai Tu, širdie,
Mokykla, mokykla,
Sudie!...

1. Artūras Grigorjevas.
2. Inesa Grisevičiūtė.
3. Rolandas Baranauskas.
4. Antanas Sidaras.
5. Dmitrijus Učkuronis.
6. Darius Jurkevicius.
7. Mecislovas Suboč.

Klasės auklėtoja - Liuda Kalibatiene.

Birželio 19 d. per 1991/1992 m. m. uždarymą, šiems abiturientams, sėkmingai išlaikiusiems vidurinio mokslo baigiamuosius egzaminus, iškilmingai buvo įteikti brandos atestatai. Į mokyklos salę susirinko mokiniai, jų tėvai, pedagogai, svečiai iš kultūros ir švietimo ministerijos.

Mokyklos direktorius A. Rudys priminė, kad šiemet Lietuviai namai švenčia savo dviejų metų sukaktį ir išleidžia į gyvenimą pirmąją abiturientų laidą, apžvelgė mokyklos nueitą kelią, kalbėjo apie šios mokyklos svarbą vaikams, kurių tėvai gyvena ne Lietuvoje.

Abiturientus sveikino ir gero kelio linkėjo mokytojai, svečiai, draugai, tėvai. Geriausiems mokiniams buvo įteiktos dovanėlės. Iškilmės baigėsi dideliu mokinių koncertu.